

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI BOSH PROKURATURASI
HUZURIDAGI IQTISODIY JINOYATLARGA QARSHI
KURASHISH DEPARTAMENT

“RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA IQTISODIY
XAVFSIZLIKNI TA’MINLASH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR

MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI TO‘PLAMI

FUQAROLAR PLASTIK KARTALARI KIBRXAVFSIZLIGINI TA’MINLASH
TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH” (MY CARD MOBIL ILOVASI)

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT

Ilmiy elektron jurnal

*Elektron nashr. 599 sahifa.
2026-yil, fevral.*

Bosh muharrir:

Mo'minov Baxodir Boltaevich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Nasimov Rashid

Muharrir:

Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Musahhih:

Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Dizayner:

Egamberdiyev Elyor

Tahrir hay'ati:

1. Mo'minov Bahodir (hay'at raisi)	12. Xamza Eshankulov (O'zbekiston)
2. Rashid Nasimov (hay'at raisi o'rinbosari)	13. Iles Xujayarov (O'zbekiston)
3. Marat Raxmatullayev (O'zbekiston)	14. Mexriddin Raximov (O'zbekiston)
4. Muxammadjon Musaev (O'zbekiston)	15. Murodjon Sultanov (O'zbekiston)
5. O'tkir Xamdamov (O'zbekiston)	16. Bekmurodov Ulug'bek (O'zbekiston)
6. Ali Xikmet (AQSh)	17. Alisher Qobilov (O'zbekiston)
7. Dmitriy Rodionov (Rossiya)	18. Iroda Abdullaeva (O'zbekiston)
8. Dilnoza Muhammadieva (O'zbekiston)	19. Burova Ekaterina (Rossiya)
9. Gayrat Ishanxodjaev (O'zbekiston)	20. Xodiyeva Gulmira (O'zbekiston)
10. Nodir Rahimov (O'zbekiston)	21. Sultonboyeva Munira (O'zbekiston)
11. Akmal Abdusalomov (J. Koreya)	

Jamoatchilik kengashi:

1. Gul Tokdemir (Turkiya)	8. Olga Dzyabenko (Ispaniya)
2. Umid Axmedov (Daniya)	9. Stefani Estlund (Lyuksemburg)
3. Marko Porta (Italiya)	10. Sanjar Iskandavor (O'zbekiston)
4. Xristo Beloev (Bolgariya)	11. Aydos Sarsembayev (Qirg'iziston)
5. Muxriddin Muhitdinov (J.Koreya)	12. Svetomir Vasilev (Bolgariya)
6. Boshtyan Brumen (Sloveniya)	13. Pap Solt (Vengriya)
7. Bibigul Koshoeva (Qirg'iziston)	

MUNDARIJA

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MOLIYA SOHASINING INNOVATSION RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI	7
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, Mamadyarovna Go'zal Norboyevna	
MOLIYAVIY INKLYUZIYA VOSITALARI ORQALI CHEKKA HUDUDLARDA IQTISODIY FAOLLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARI.....	13
Eshov Mansur Po'latovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI BOSH PROKURATURA HUZURIDAGI IQTISODIY JINOYATLARGA QARSHI KURASHISH DEPARTAMENTI FAOLIYATI VA UNING MAMLAKAT IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI O'RNI.....	20
Babadjanov Atxam Axmadjanovich	
ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ.....	26
Ахмедов Самандар Сайфуллоевич	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA BOJXONA XIZMATINING FISKAL FAOLIYATIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI. 32	
Farxodov Farrux Furqatovich, Toshpo'lotova E'zoza Latifjonovna	
SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI YASHIRIN IQTISODIYOT ULUSHINI QISQARTIRISH YO'LLARI	38
Mamatkulov Salimjon Raxmonkulovich	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA BOJXONA TO'LOVLARINI UNDIRISHNI RAQAMLASHTIRISHNING AYRIM MASALALARI	43
Pardayev To'liqin Nasirovich	
QARZ MUNOSABATLARINI RAQAMLASHTIRISH: IQTISODIY VA HUQUQIY MUNOSABATLARDAGI AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI	47
Quramboev Jamshid Rashid o'g'li	
EVALUATING THE EFFICIENCY OF COMMERCIAL BANKS IN UZBEKISTAN USING A MULTIPLE LINEAR REGRESSION MODEL.....	50
Rakhimberdiev Kuvonchbek Bakhtiyorovich	
TASHQI SAVDO OPERATSIYALARIDA DEBITOR QARZDORLIKLARNI BOSHQARISHNING RAQAMLI MODEL VA RISK- MONITORING TIZIMI	56
Tashmuxeimedov Dilmurod Mirabzalovich	
WAYS TO REDUCE THE RISK OF DIGITAL ATTACKS IN BANKING AND GOVERNMENT FINANCIAL SYSTEMS.....	62
M.N. Umarova	
MOLIYALASHTIRISH MANBALARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISH KICHIK BIZNES IQTISODIY XAVFSIZLIGINI MUSTAHKAMLASH OMILI SIFATIDA.....	69
Abduxakimov Eldor Djaloliddinovich	
TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESDA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING NAZARIY MASALALARI.....	76
Aliyev Yashnarjon Egamberdiyevich	
MAHALLIY GILAM ISHLAB CHIQUVCHI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH VA IQTISODIY XAVFSIZLIKDA TAHDIDLARNI KAMAYTIRISH YO'LLARI.....	81
Arziyeva Sevinch Shomurot qizi	
TASHQI SAVDODA XATARLARNI KAMAYTIRISHDA SAVDONI MOLIYALASHTIRISH VOSITALARIDAN FOYDALANISH.....	85
Babadjanov Shuhrat Atxamovich	
KORXONALAR IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING KONTSEPTUAL VA METODOLOGIK ASOSLARI.....	92
Jamoliddinov Jobirbek Bohodir o'g'li	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING MOLIYAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING METODOLOGIK JIHLTLARI.....	97
Karimov Alibek Valiyevich	
KICHIK BIZNES KORXONALARIDA ISHLAB CHIQUVCHI OMILLARI NOMUTANOSIBLIGINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH VA UNI BARTARAF ETISH MEXANIZMI.....	102
Kaypnazarova Gulshad Xojamuratovna	
КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В МАЛОМ БИЗНЕСЕ С ПОМОЩЬЮ SWOT-АНАЛИЗА.....	108
Набиев Бехзод Шавкатович	
TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESNING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH HAMDA QO'LLAB-QUVVATLASHNING ILMIY-AMALIY JIHLTLARI.....	114
Tashmuxeimedova Yayra Atxamovna, Teshayev Sayimbek	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNI MOLIYALASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	120
Toxirova Mushtariybegim Yashnarjon qizi	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARIDA MOLIYAVIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASH STRATEGIYASI	124

Tursunov Bobir Ortikmirzayevich, Umarova Nargiza Xoldarovna

РАЗРАБОТКА ЭФФЕКТИВНОЙ СТРАТЕГИИ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ТЕКСТИЛЬНОЙ
ПРОМЫШЛЕННОСТИ..... 134

Турсунов Бобир Ортикмирзаевич

KIMYO SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH
SAMARADORLIGINI OSHIRISH 141

Tursunxo’jayev Sardor Jamoliddin o’g’li

MAMLUKAT QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARI MOLIVAVIY XAVFSIZLIGIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLARNING
EKONOMETRIK TAHLILI 147

Umarova Nargiza Xoldarovna

YENGIL SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI..... 154

Sadriddinova Nigora

RAQAMLI MOLIVAVIY INKLUZIYA VOSITALARI ORQALI TUMANLAR O’RTASIDAGI IJTIMOYIY FARQNI KAMAYTIRISH MODELI....
162

Xakimov Ziyodulla Ahmadovich, Tursunov Bobir Ortikmirzayevich, Adashaliyev Baxtiyorjon Valisher o’g’li

O’ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT KO’LAMINI QISQARTIRISHDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING O’RNI 170

Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o’g’li

YASHIRIN IQTISODIYOT KO’LAMINI QISQARTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH: O’ZBEKISTON
BOJXONA ORGANLARI TAJRIBASI 176

Makamov Z.X., Soatov S.S.

RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI XALQARO SAVDODA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA’MINLASH MUAMMOLARI VA ULARNI
BARTARAF ETISH MEKANIZMLARI..... 182

Muxtorov Boburmizro Bahodir o’g’li

RAQAMLI TO’LOV TIZIMLARI VA ELEKTRON HISOB-KITOBLARNING YASHIRIN IQTISODIYOT ULUSHINI KAMAYTIRISH
MEKANIZMLARI..... 188

Norsafarov Bunyodshoh Muhiddinzoda

PROSPECTIVE INDICATORS FOR MANAGING THE LEGALIZATION OF THE INFORMAL SECTOR AND INFORMAL EMPLOYMENT
IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN 192

Qoraboyev Nuriddin Pardaboy o’g’li

YASHIRIN IQTISODIYOT KO’LAMINI QISQARTIRISHDA TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN AHOLIGA KO’RSATILAYOTGAN BANK
XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING RAQAMLI YO’NALISHLARI..... 196

To’patillayeva Gulnoza Sirojiddin qizi

BIG DATA TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA SOLIQ RISKLARINI ANIQLASH VA YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISH
IMKONIYATLARI..... 201

Yakubova Nargiza Tursunbayevna, Maxmudov Jasurbek Ulug’bek o’g’li

SOLIQLAR YOKI BOSHQA MAJBURIY TO’LOVLARNI TO’LASHDAN BO’YIN TOVLASH JINOYATI VA UNING MAMLUKAT
IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA’SIRI..... 208

Axmedov Zafar Bozorboyevich

DAVLATLARNING IQTISODIY JINOYATCHILIKKA QARSHI KURASHDAGI XALQARO HAMKORLIGI: XALQARO TASHKILOTLAR,
FATF STANDARTLARI VA AMALIY MEKANIZMLAR..... 213

Tashmuxamedova Yayra Atxamovna

IQTISODIY JINOYATLARNI ANIQLASH VA ULARGA QARSHI KURASHISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYALARNING O’RNI ..221

Faxridinov Zafarjon Faxridin o’g’li, Tursunov Bobir Ortikmirzayevich, Tashmuxamedova Yayra Atxamovna

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI 226

Azlarova Mushtariybegim Abror qizi

RAQAMLI TO’LOV TIZIMLARI XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHDA DAVLAT INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARINING ROLI..... 232

Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna, Azlarova Aziza Axrorovna

MOLIVAVIY SAVODXONLIK TUSHUNCHASI VA UNING IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O’RNI..... 238

Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi, Sattorova Nasiba G’anijon qizi

AHOLI MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH BO’YICHA XORIJIY ILMIY YONDASHUVLAR
TAHLILI 244

Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna, Muzaffarova Dilbar Mamlatif qizi

MAHALLIY OLIMLAR TADQIQOTLARIDA MOLIVAVIY SAVODXONLIK VA BANK XIZMATLARI MASALALARI 251

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi

BANK PLASTIK KARTALARI VA SHAXSIY HISOB RAQAMLARINI NAZORAT QILISH TIZIMINING
NAZARIY ASOSLARI..... 258

Azlarova Aziza Axrorovna, Sattorova Nasiba G’anijon qizi

AUTENTIFIKATSIYA SXEMALARINI TAHLIL QILISH VA ULARNING AFZALLIKLARI HAMDA KAMCHILIKLARI..... 265

Ahmedova Nilufar Shukratovna, Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna PLASTIK KARTALAR XAVFSIZLIGIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI MAVJUD KIBRXAVFSIZLIK TAHDIDLARI TAHLILI	272
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi ILG'OR XORIJIY MAMLAKATLARDA PLASTIK KARTALAR VA RAQAMLI TO'LOVLAR XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH TAJRIBALARI: FINTECH PLATFORMALARINING QIYOSIY TAHLILI VA MYCARD MOBIL ILOVASINI TAKOMILLASHTIRISH BO'YICHA TAVSIYALAR	278
Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna, Mashrapova Sabina Turobjonovna AHOLI MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA IJTIMOY TARMOQLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA INDIKATORLARI	285
Eshpulatova Muazzam Barnoyevna AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI	292
Eshpulatova Muazzam Barnoyevna МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОЦЕНКИ ЦИФРОВОЙ ЗРЕЛОСТИ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ	298
Назарова Гулчехра Нурмухамбетовна ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ ЦИФРОВОЙ ЗРЕЛОСТИ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ УЗБЕКИСТАНА.....	305
Назарова Гулчехра Нурмухамбетовна MOLIYAVIY INKLIZIYADA KIBRXAVFSIZLIKNING O'RNI VA UNING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: BANK MOBIL ILOVALARI MISOLIDA.....	313
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi MOLIYAVIY XIZMATLARDAN FOYDALANISHDA SOLIQ SAVODXONLIGINING O'RNI	318
Irgashev Anvar Farxodovich RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ALTERNATIV KREDIT SKORING TIZIMLARINING AHAMIYATI	322
Lazizbek Ravshanov Baxtiyor o'g'li THE ECONOMIC ESSENCE OF LABOR AND ITS INTERPRETATION IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS	325
Nomozov Ilhomjon Ziyadullah ugli O'ZBEKISTON KORXONALARIDA BIZNES JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH AMALIYOTINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	328
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi THE ROLE OF RITUALS IN ATTRACTING TOURISTS.....	331
Freshta Qayoumi O'ZBEKISTONDA REKREATIONS TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-AMALIY O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	333
Po'latova Mavluda Sanjar qizi O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA TARMOQLAR KESIMIDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH	336
Otajonova Charosxon Polvonquli qizi MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARIDAN O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI AMALIYOTIDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI VA RIVOJLANISH MUAMMOLARI	340
Valijonov X.A. IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA KICHIK SANOAT ZONALARIDAGI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGI MASALALARI	344
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillayevich KIMYO SANOATI KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA UNI OSHIRISHNING MAKRO DARAJADAGI TAHLILI	347
Suyarov Shahzod Salim o'g'li INVESTITSIYON MUHITNI SAMARALI BOSHQARISHDA INNOVATSION OMIL TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	350
To'rayev Jasurali To'rayevich SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING IQTISODIY MEXANIZMI: DH-ROI-EM MODEL ASOSIDA	353
Omonov Olim Murodullaevich	

РИСКИ ЛИКВИДНОСТИ ПРИ ОБЕСПЕЧЕНИИ ТРАНСГРАНИЧНЫХ ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ.....	355
Садыков Азиз Миршарапович	
THE ROLE OF TECHNOLOGY IN RESTAURANTS AND ENHANCING OFFERINGS FOR TOURISTS.....	358
Freshta Qayoumi	
INVESTITSIYA FAOLLIQI MINTAQAVIY IQTISODIY XAVFSIZLIK OMILI SIFATIDA	360
Islamov Anvar Ashirqulovi	
ASSESSING DIGITAL MATURITY IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS: AN INTEGRATED FRAMEWORK APPROACH	363
Berdiyev Temurbek Makhmudullo ugli	
SANOAT TARMOG'INI IQTISODIY RIVOJLANTIRISH VA UNDAN SAMARALI FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	363
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	
CHANGES IN TEXTILE INDUSTRY OUTPUT AND THE FACTORS INFLUENCING IT	367
Xushvaqtov Shuhrat Abduraufovich	
TIJORAT BANKLARI MOLIVAVIY HISOBOTI AUDITINING NAZARIYMETODOLOGIK ASOSLARI	371
Ibragimov Nodirbek Baxodir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TIJORAT BANKLARI AUDITINING HUQUQIY-ME'YORIY ASOSLARI VA HOZIRGI HOLATI.....	373
Ibragimov Nodirbek Baxodir o'g'li	
KAM XARAJATLI TASHUVCHILAR MODELINING MOHIYATI	376
Suyunov Alisher	
O'ZBEKISTONDA EKOLOGIK MEHMONXONALAR FAOLIYATINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA HORIIYIY TAJRIBANI QO'LLANILISHI.....	379
Abidova Dilfuza Igamberdievna	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ В ТУРИЗМЕ КАК ФАКТОР ТРАНСФОРМАЦИИ СПРОСА И ПРЕДЛОЖЕНИЯ.....	382
Абидова Дилфуза Игамбердиевна	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI BAHOLASH.....	385
M. M. Abdurahmanova	
ERKIN IQTISODIY ZONA ISHTIROKCHILARIGA BERILGAN SOLIQ IMTIYOZLARI	389
Davlayev G'olib Ashurovich	
KIMYO SANOATI KORXONALARIDA YASHIL TRANSFORMATSIYA VA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHNING ILMIY-AMALIY JIHATLARI	392
Xaydarova Kamola Axinjanovna	
ERKIN IQTISODIY ZONALARDA FAOLIYAT YURITUVCHI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI ZAMONAVIY INFRATUZILMA BILAN TA'MINLASHNING HUQUQIY VA IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	395
Davlayev G'olib Ashurovich	
O'ZBEKISTONDA QURILISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA INSTITUTIONAL ISLOHOTLAR	398
Asadova Maftuna Sa'dullayevna	
YASHIL IQTISODIYOTNI MOLIVALASHTIRISH ORQALI IQTISODIYOT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	401
Xolikov S.X.	
YASHIL IQTISODIYOTNI MOLIVALASHTIRISH ORQALI IQTISODIYOT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	404
S.X. Xolikov	
DAROMADLAR VA XARAJATLARNI BOSHQARISH KONSEPSIYALARI VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR.....	408
Aymuxammedova Amina Kakajanovna	
QISHLOQ XO'JALIGI AGROTEKNOLOGIYALARINI MOLIVALASHTIRISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	411
Jolibekov Vladimir Baxtiyarovich	
TOWARDS A GREEN ECONOMY IN UZBEKISTAN: REGIONAL	

DEVELOPMENT AND ENVIRONMENTAL CHALLENGES	413
Khakimdjanova Surayyo Khabibullayevna	
TOWARD RESPONSIBLE HYDROCARBON DEVELOPMENT: SUSTAINABILITY AND ENVIRONMENTAL ACCOUNTABILITY	417
Kudratkhodjaeva Ziyoda Kamol kizi	
MINTAQAVIY IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING INSTITUTIONAL MECHANISMS	420
Islamov Anvar Ashirqulovich	
O'ZBEKISTON SANOAT TARMOG'INING HOZIRGI HOLATI VA IQTISODIY KO'RSATKICHLARI DINAMIKASI	423
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING ONLAYN XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING XALQARO TAJRIBASI	427
Jumaniyozova M. Y.	
HAVO TRANSPORTIDA YUK TASHISH BOZORIDA KICHIK TADBIRKORLIKNING TASHKILIY-HUQUQIY SHAKLLARI: GSA/ GSSA AGENTLIK HAMDA EKSPEDITORLIK MODELLARI TAHLILI	430
Anvarova Dilfuza Abdusattor qizi	
RAQAMLI PLATFORMALAR VA IJTIMOY MEDIA TARMOQLARINING TURIZM SOHASIDA ISTE'MOLCHI XATTIHARAKATLARIGA TA'SIR MECHANISMS	435
Jumayev Bobomurod Nurmaxmat o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ELEKTRON XIZMATLARNING ISTIQBOLLARI VA TAHLILI	438
Otaboyev Nodirbek Oybek o'g'li	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARIDA EKOLOGIK AKTIVLAR VA INVESTITSİYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	441
Mirzaev Komiljon Abdullajonovich	
BIOLOGIK AKTIVLARNI HAQQONIY QIYMATDA BAHOLASHNING KO'P OMILLI MODEL VA ULARNI BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISH MASALALARI	444
Axmetova S. S.	
YASHIRIN IQTISODIYOTNING VUJUDGA KELISH OMILLARI VA SABABLARINING NAZARIY ASOSLARI	448
Raxmonov Azizjon Sadullayevich	
BOJXONA IMTIYOZLARI SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARIVA XALQARO TAJRIBASI	455
Latipov Jahongir Shavkatovich	
QURILISH SANOATI KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARINING TARKIBI VA ULARGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	459
Asadova Maftuna Sa'dullayevna	
MARKAZIY OSIYO MAMLUKATLARI IQTISODIY TIZIMLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING DINAMIKASI VA USTUVOR YO'NALISHLARI	463
Karimov Odiljon Boqiyevich	
SOLIQ NAZORATINI TRANSFORMATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	466
Donaboyev Dostonbek Xusan o'g'li	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARIDA BOSHQARUV TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISHNING STRATEGIK TENDENSIYALARI	468
Kutbitdinova Moxigul Inoyatovna	
TIJORAT BANKLARIDA DEPOZIT SIYOSATINI SHAKLLANTIRISHNING KONSEPTUAL YONDASHUVLARI	471
Abduganiyev Shoxruxbek Shavkatbek o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XUSUSIY TIBBIYOT TASHKILOTLARIDA XARAJATLAR BUXGALTERIYA HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH VA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASH	476
Primkulova Zilola Abrorovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIBBIY XIZMATLAR XARAJATLARINING	

BUXGALTERIYA HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH VA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI MUSTAHKAMLASH.....	480
Shamsikulova Moxina bonu Furkatovna	
MIGRATSIYA JARAYONLARINI BOSHQARISHNING TASHKILIIY-IQTISODIY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	483
Yoqubjon Toxirov	
FORSAYT TEXNOLOGIYASI ORQALI TA'LIM MUASSASASI RAHBAR XODIMLARINING MA'NAVIIY QIYOFASINI SHAKLLANTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	487
Nuriyeva Umida Buribayevna	
PROJECT-BASED ORGANIZATIONS UCHUN KOMPETENSIYAGA ASOSLANGAN KADRLAR SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	491
Qarshiboyev Jasur Fazliddin o'g'li	
SUG'URTA SHARTNOMASINING HAYOTIY SIKLI BO'YICHA XARAJATLARNI GURUHLASH MASALALARI.....	494
Murodov Habibullo Qodir o'g'li	
TIJORAT BANKLARI RESURLARI TARKIBIDA AHOLI OMONATLARI ULUSHINI OSHIRISH ISTIQBOLLARI.....	498
Melikov Otabek Maxmadaminovich	
“MUVAFFAQIYATLI HARAKATLAR” (SUCCESSFUL EFFORTS) USULI ASOSIDA GEOLOGIYAQIDIRUV XARAJATLARINI KAPITALLASHTIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	500
Rizayev Nurbek Qodirovich	
Izbasarov Bahodir Ergashevich	
BIZNESDA RISKLARNI BOSHQARISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	504
Abdukarimova Muslima Abduaziz qizi	
AHOLINI IJTIMOIIY HIMOYA QILISH IJTIMOIIY INSTITUTINING MOHIYATI, ROLI VA AHAMIYATI.....	507
Abdullayeva Sayyora Aleksandrovna	
MAXSUS IQTISODIY VA SANOAT ZONALARIDA KO'P TARMOQLI KORXONALAR FAOLIYATINI BOSHQARISHDA ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR VA MODELARDAN FOYDALANISH.....	510
Xusanova Malohat Mingnorovna	
XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION FAOLIYATNING NAZARIY MODELI VA ILMIY YONDASHUHLARI.....	513
Abikayumov Bekzod Turdiniyozovich	
TEMIR YO'L TRANSPORTIDA BOJXONA NAZORATI VA RASMIYLASHTIRUVINI RAQAMLASHTIRISH: ERISHILGAN NATIJALAR, STATISTIK TAHLIL VA USTUVOR YO'NALISHLAR.....	517
Berdiyev Abbas	
THE RELATIONSHIP BETWEEN HUMAN RESOURCE MANAGEMENT PRACTICES AND ACADEMIC STAFF WORK EFFICIENCY.....	522
Sultonboyeva Munira Bahodirovna	
Sultanova Kamila Muktorali kizi	
FEATURES OF INVESTMENT BEHAVIOUR IN THE CONTEXT OF FINTECH DEVELOPMENT.....	527
Karimova Nurjakhon Olim kizi	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONIDA TADBIRKORLIK FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSIYALARNING ROLI.....	532
Amirov Otabek Xudoyberdi o'g'li	
TEMIR YO'L TRANSPORTINING SAMARALI RIVOJLANISHINI TA'MINLASH BO'YICHA XORIJIY TAJRIBA.....	535
Mannonov Shoxruhmirza Abdurashid o'g'li	
AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI SOHASI MOLIIYAVIIY NATIJALAR AUDITIDA RAQAMLI VOSITALAR VA IQTISODIY-MATEMATIK MODELASHTIRISH.....	539
Bekchanov Faxriddin Atabekovich	

МОДЕРНИЗАЦИЯ СИСТЕМЫ ФИНАНСИРОВАНИЯ ЭКСПОРТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА.....	543
Караматдинова Айсауле Парахатовна	
MINTAQALARDA GENERATIV SUN'YI INTELLEKT INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	546
Saidov Jaloladdin Allaberganovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA INTERNETMARKETING TEKNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH	550
Pirmatov Oybek Shovkat o'g'li	
KORXONALARNING INVESTITSION LOYIHALARNI MOLİYALASHTIRISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	554
Almanov Xurshid Ismoilovich	
SANOAT KORXONALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH	557
Choriyev Tolib A'zamovich	
ВЛИЯНИЕ ЦИФРОВЫХ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПЛАТФОРМ НА ПОВЕДЕНЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ИНВЕСТОРОВ ФОНДОВОГО РЫНКА	563
Каримова Нуржахон Олим кизи	
HUDUDLARNING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH ORQALI MINTAQAVIY RIVOJLANISHNI QO'LLABQUVVATLASHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	568
Ismoilov Azizbek Rustamjon o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON SANOATINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	572
Isoqova Aziza Alisher qizi	
O'ZBEKISTONDA TIBBIY TA'LIMNI RAQAMLASHTIRISHDA INSON KAPITALINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	576
Nazarov Baxrom Mustafayevich	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON SANOATINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	579
Isoqova Aziza Alisher qizi	
KAPITAL BOZORI ORQALI TIJORAT BANKLARI RESURS BAZASINI KENGAYTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	582
Otabek Oltiboyev	
EKSPORT FAOLIYATIDA VALYUTA NAZORATINI TAKOMILLASHTIRISH: KONSIGNATSIYA, DEBITOR QARZDORLIK VA RAQAMLASHTIRISH	585
Israilov Avazbek Rustam o'g'li	
НОВЫЙ ЭТАП ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ РЕФОРМЫ И ТРАНСФОРМАЦИЯ РЫНКА КАПИТАЛА.....	589
Камола Назарова	
XALQARO UNIVERSITET MENEJMENTIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA MA'LUMOTLARGA ASOSLANGAN BOSHQARUV.....	593
Tursunmuratov Sherzod Turdimuratovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TO'QIMACHILIK SANOATIDA RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH VA IQTISODIY RISKLARNI BOSHQARISH.....	595
Nurullayeva Mexribon Muratovna	
OLIY TA'LIM TASHKILOTLARINING MILLIY VA XALQARO REYTING INDIKATORLARI MUVOFIQLIGI: BOSHQARUV TAHLILI.....	598
Mamajonova Muxlisaxon Muzaffar qizi	
ФИНАНСОВАЯ ПРОЗРАЧНОСТЬ ТЕКСТИЛЬНОГО ПРЕДПРИЯТИЯ КАК УСЛОВИЕ ДОСТУПА К БАНКОВСКОМУ КРЕДИТОВАНИЮ.....	603
Дадабоева Муштари Хамидиллаевна	
O'ZBEKISTONDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH: MAVJUD HOLAT, MUAMMOLAR VA TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	606
Saidakbarova Ziyoda Doniyor qizi	

TOMORQA XO’JALIGI FAOLIYATIDAN KELADIGAN DAROMADLARNI IQTISODIY PROGNOZLASH	611
Ulugbek Nurullaev	
AGROKLASTERLARNING YER RESURSLARI VA ULARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI	617
Berdiyev Abdumalik Hakimovich	
QISHLOQ XO’JALIGIDA RESURS SALOHİYATINI SHAKLLANTIRISH VA UNDAN OPTIMAL FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ILG’OR XORIJIY TAJRIBALARI	622
Shixiyev Raxim Muxammedovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ASALARICHILIK TARMOG’INI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION YO’NALISHLARI	627
Farmanov Jonibek Ziyadullaevich	
ОСОБЕННОСТИ ВНЕДРЕНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И ИННОВАЦИЙ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ УЗБЕКИСТАНА	631
Шомуродов Равшан Турсункулович	
Йўлдошходжаев Сарвар Бахромхожаевич	
MINTAQAVIY INTEGRATSIYA JARAYONLARI: YEVIROOSIYO IQTISODIY ITTIFOQI (YEOII) IQTISODIY BARQARORLIGI VA O’ZBEKISTON TASHQI IQTISODIY MANFAATLARI MUTANOSIBLIGI	635
Arzikulov Muhammad Ali	
Toshpulatova Laylo	
INVESTITSION FAOLLIKNI OSHIRISHDA MOLIYA-KREDIT DASTAKLARI VA VOSITALARINING O’RNI	639
I. Madaminov	
YER BOZORI INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	643
Ubaydov Mirshod Ismailovich	
RAQAMLI INFRATUZILMADA SUN’IY INTELLEKT ASOSIDA KONTENT TAQSIMLASH TIZIMLARINI BOSHQARISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI	647
Xujamatova Shaxlo Abdusalom qizi	
HUDUDLARNING INVESTITSIONINNOVATSION RIVOJLANISH DARAJASINI KO’P O’LCHOVLI TAKSONOMIK BAHOLASH USLUBIYOTI	652
Xatamova Manzura Ochildiyevna	
SOLIQ NIZOLARINI HAL ETISHDA MUQOBIL NIZOLARNI BARTARAF ETISH USULLARINING IQTISODIY AHAMIYATI	659
Solihova Xumora Xasan qizi	
AHOLI DAROMADLARINING IQTISODIY MAZMUNIGA BO’LGAN QARASHLAR EVOLYUTSIYASI	663
Abidova Shahnoza Abduvaliyevna	
QISHLOQ XO’JALIGIGA JALB QILINAYOTGAN INVESTITSİYALARNI KOBBI-DUGLAS MODELI ORQALI TAHLIL QILISHDA COCHRANE-ORCUTT PROTSEDURASINI QO’LLASH	667
Badalov Jamshid Jamolovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA KORXONALAR ELEKTRON SAVDOSINI BOSHQARISHDA AXBOROT TEXNOLOGİYALARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	672
Tuychiyev Shavkatjon Shokirali o’g’li	

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA KORXONALAR ELEKTRON SAVDOSINI BOSHQARISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH

Tuychiyev Shavkatjon Shokirali o‘g‘li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti katta o‘qituvchisi

E-mail: tuychiyevs40@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur tezisda korxonalarning elektron savdosini boshqarishda axborot texnologiyalaridan foydalanishning mazmuni va ahamiyati yoritilgan. Korxona va tashkilotlarda elektron savdoni tashkil etishda axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish usullari, elektron savdoni boshqarish va rejalashtirish samaradorligini oshirish yo‘nalishlari ko‘rib chiqilgan.

Kalit so‘zlar: axborot texnologiyalari, elektron savdo, raqamli iqtisodiyot, raqamli platformalar, elektron tijorat, korxona boshqaruvi.

Abstract. This thesis examines the content and significance of using information technologies in the management of enterprises’ electronic sales. It considers effective methods of applying information technologies in organizing e-commerce activities in enterprises and organizations, as well as directions for improving the efficiency of e-commerce management and planning.

Keywords: information technologies, electronic sales, digital economy, digital platforms, e-commerce, enterprise management.

Аннотация. В тезисе раскрываются содержание и значение использования информационных технологий в управлении электронной торговлей предприятий. Рассматриваются эффективные методы применения информационных технологий при организации электронной торговли на предприятиях и в организациях, а также направления повышения эффективности управления и планирования электронной торговли.

Ключевые слова: информационные технологии, электронная торговля, цифровая экономика, цифровые платформы, электронная коммерция, управление предприятием.

KIRISH

Bugungi kunda raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi korxonalarning bozordagi faoliyatini tashkil etish, mahsulotlarni sotish va iste’molchilar bilan o‘zaro munosabatlarini boshqarish mexanizmlarini tubdan o‘zgartirmoqda. Ayniqsa, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, raqamli platformalar, elektron to‘lov tizimlari, bulutli texnologiyalar va sun‘iy intellekt yechimlarining keng joriy etilishi korxonalarga elektron savdo jarayonlarini avtomatlashtirish va boshqaruv samaradorligini oshirish imkonini bermoqda. O‘zbekistonda ham iqtisodiyotni raqamlashtirish, elektron tijoratni rivojlantirish va xo‘jalik yurituvchi subyektlar faoliyatiga zamonaviy axborot texnologiyalarini keng joriy etish davlat siyosatining muhim ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Jumladan, “Raqamli O‘zbekiston — 2030” strategiyasi doirasida iqtisodiyot tarmoqlarini raqamlashtirish, raqamli infratuzilmani rivojlantirish, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ko‘lamini kengaytirish va raqamli xizmatlarni rivojlantirish bo‘yicha ustuvor vazifalar belgilangan [1]. Shuningdek, elektron tijoratni rivojlantirishga qaratilgan normativ-huquqiy bazaning takomillashtirilishi korxonalar uchun elektron savdo faoliyatini tashkil etish va raqamli platformalardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 20-iyuldagi 392-son qarorida elektron tijoratning ochiq raqamli ekotizimini shakllantirish, elektron tijorat platformalari va raqamli ekotizim operatorlari faoliyatini tartibga solish hamda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish masalalariga alohida e’tibor qaratilgan [2].

Mazkur yo'nalishlarning davomiyligi sifatida elektron tijorat platformalarini rivojlantirish, raqamli xizmatlar sifatini oshirish, elektron to'lovlardan foydalanishni kengaytirish va biznes jarayonlarini avtomatlashtirish korxonalarning raqobatbardoshligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu bilan birga, sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish, ma'lumotlarni tahlil qilish va raqamli boshqaruv vositalarini joriy etish korxonalarga bozor talabini prognozlash hamda boshqaruv qarorlarining samaradorligini oshirish imkonini bermoqda.

Raqamli iqtisodiyot sharoitida korxonalarning elektron savdosini samarali boshqarish axborot texnologiyalaridan kompleks foydalanishni talab etadi. An'anaviy savdo modelidan farqli ravishda elektron savdoda mahsulotni xaridorga yetkazish, buyurtmani qabul qilish, to'lovni amalga oshirish, ombor va logistika jarayonlarini boshqarish hamda mijozlar bilan aloqalarni tashkil etish yagona raqamli muhitda amalga oshiriladi. Shu sababli axborot texnologiyalari korxonaning savdo faoliyatini tezkor, shaffof va ma'lumotlarga asoslangan holda boshqarish imkonini beruvchi muhim infratuzilmaga aylanmoqda.

Korxonalar elektron savdosida raqamli platformalarning asosiy afzalligi sotuvchi, xaridor, to'lov tizimi, logistika operatori va boshqa ishtirokchilarni yagona axborot muhitida birlashtirishdan iborat. Bunday platformalar orqali mahsulot kataloglarini shakllantirish, narxlarni boshqarish, buyurtmalarni avtomatik qayta ishlash, mijozlar xatti-harakatlarini monitoring qilish va sotuv natijalarini tahlil qilish mumkin. O'zbekiston Respublikasida ham elektron tijoratning ochiq raqamli ekotizimini shakllantirish, elektron tijorat platformalari va raqamli ekotizim operatorlari faoliyatini rivojlantirish bo'yicha tegishli tashkiliy-huquqiy mexanizmlar joriy etilgan. Axborot texnologiyalari iqtisodiyotning barcha tarmoqlari uchun yangi imkoniyatlarni taqdim etadi. Bugungi kunda axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida iqtisodiyotda sezilarli tarkibiy va texnologik o'zgarishlar yuz bermoqda va undan foydalanish orqali savdo ishlarini amalga oshirish, xaridorlarga xizmat ko'rsatish qulaylashmoqda va tezlashmoqda.

Bugungi kunda ishlab chiqarish korxonalarning elektron savdosini boshqarishda axborot texnologiyalaridan keng foydalanilmoqda. Bu esa samarali boshqaruv strategiyalarini shakllantirish, uzoq muddatli raqobat ustunligini ta'minlash hamda korxonaning investitsion jozibadorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Samarali boshqaruv korxona resurslaridan oqilona foydalanishni ta'minlovchi muhim omil hisoblanadi. Axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish va savdo jarayonlarini avtomatlashtirish doimiy ravishda o'zgarib turadigan bozor konyunkturasiga tezkor javob berishga, korxona faoliyatining barcha jabhalarini nazorat qilishga, muammolarni tezkor aniqlashga va zarur boshqaruv choralarini o'z vaqtida amalga oshirish imkonini beradi. So'nggi yillarda iqtisodiyotni rivojlantirishda ilg'or texnologiyalar va innovatsiyalarning ahamiyati oshib bormoqda. Zamonaviy texnologiyalar ishlab chiqarish va biznes jarayonlari samaradorligini oshirish imkonini beradi. Ularning iqtisodiyot va ijtimoiy faoliyatning turli yo'nalishlariga keng kirib borishi natijasida an'anaviy yondashuvlar hamda ish usullari takomillashib bormoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining (AKT) paydo bo'lishi va tarqalishi global iqtisodiyotga shu qadar ta'sir ko'rsatdiki, raqamli iqtisodiyotning shakllanishi va rivojlanishiga zamin yaratdi. Raqamli va intellektual texnologiyalarning rivojlanishi natijasida aholining kundalik faoliyati va kommunikatsiya shakllarida o'zgarishlar yuz bermoqda.

Zamonaviy sharoitda axborot texnologiyalaridan foydalanish korxonani samarali boshqarishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Dasturiy ta'minot mahsuloti va ishlab chiquvchi kompaniyani to'g'ri tanlash korxonani avtomatlashtirishning dastlabki va muhim bosqichlaridan biridir. 2023-yilga kelib, kompaniyalarning 80 foizi tarqoq resurslar va ma'lumotlarni boshqarish, optimallashtirish va himoya qilish uchun sun'iy intellekt (AI) qo'llab-quvvatlaydigan bulut xizmatlaridan foydalanadi.

Texnologik rivojlanish yangi biznes modellarining shakllanishiga imkon yaratadi. Biznes faoliyati kengaygani sari texnologik vositalardan foydalanish boshqaruv jarayonlarini soddalashtirishga xizmat qiladi. Axborot texnologiyalari va korxona boshqaruvi o'zaro integratsiyalashgan holda rivojlanib, biznes jarayonlarining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Axborot texnologiyalarining biznesga ta'siri

Axborot texnologiyalari kompaniyalar va ishlab chiqarish korxonalarga an'anaviy tadqiqot va javob strategiyasidan ko'ra o'zgaruvchan mijozlar ehtiyojlarini tezroq aniqlashga yordam beradi. Oxir-oqibat, bu korxonaga tashqi muhitdagi o'zgarishlarga tezda javob berishga yordam beradi. Axborot texnologiyalari yangi mahsulotlarni bozorga chiqarish muddatini qisqartirishi mumkin.

Jahon axborot texnologiyalari bozori

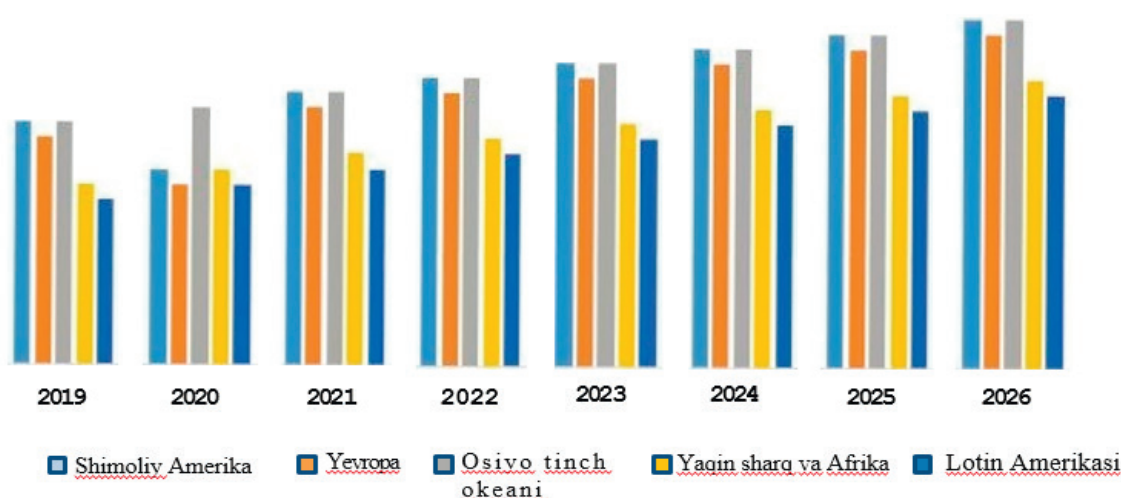
Osiyo-Tinch okeani mintaqasi 2019-yilda axborot texnologiyalari bozoridagi eng yirik mintaqaga bo'lib, bozor ulushining taxminan 40 foizini tashkil etdi. Shimoliy Amerika bozor ulushi bo'yicha 25% ga yaqin bo'lgan ikkinchi yirik mintaqaga bo'ldi va Afrika 2% atrofida bozor ulushini egallagan eng kichik mintaqaga edi.

2020-yilda Shimoliy Amerika global axborot texnologiyalari bozoridagi eng yirik mintaqa bo'lib, bozorning 34% ini tashkil etdi. Osiyo-Tinch okeani ikkinchi yirik mintaqa bo'lib, jahon axborot texnologiyalari bozorining 32% ini tashkil etdi. Afrika global axborot texnologiyalari bozoridagi eng kichik mintaqa edi.

Bulutli hisoblash xizmatlariga bo'lgan talab prognoz davrida axborot texnologiyalari xizmatlariga talabni oshirishi kutilmoqda. Bulutli hisoblash modelida ma'lumotlar internet tarmog'ida bulutli hisoblash provayderi tomonidan saqlanadi, u ma'lumotlarni saqlashni xizmat sifatida boshqaradi va nazorat qiladi. Ko'pgina kompaniyalar o'zlarining kundalik operatsiyalari uchun bulutda joylashtirilgan ilovalarni tanlashmoqda. Misol uchun, Hosting Tribunal ma'lumotlariga ko'ra taqdim etilgan statistik ma'lumotlarga ko'ra, 2019-yilda hisoblash ish yuklarining 60% i umumiy bulutda ishlagan. Xuddi shunday, Manbada 2022-yilga kelib korxona ish yuklarining 94 foizi bulutli ma'lumotlar markazlari tomonidan qayta ishlanishi prognoz qilingan. Mazkur tendensiya axborot texnologiyalari xizmatlariga bo'lgan talabning oshishiga xizmat qilishi mumkin.

Global axborot texnologiyalari bozori 2019-2026

1-rasm. Global axborot texnologiyalari bozorining hududlar kesimidagi rivojlanish dinamikasi (2019–2026-yillar)¹

Global axborot texnologiyalari bozori 2019-yilda 300 milliard dollarga baholandi va 2026-yilga kelib prognoz davrida yillik o'rtacha o'sish sur'ati (CAGR) 14,72 foizni tashkil etib, 900 milliard dollarga yetishi kutilmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli iqtisodiyot sharoitida axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish korxonalarning elektron savdosini boshqarish va rivojlantirishning muhim omillaridan biridir. Raqamli platformalar, elektron to'lov tizimlari, bulutli texnologiyalar, ma'lumotlarni tahlil qilish va sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish savdo jarayonlarini avtomatlashtirish, xarajatlarni kamaytirish, mijozlar ehtiyojini tezkor aniqlash va boshqaruv qarorlarining samaradorligini oshirish imkonini beradi. O'zbekistonda elektron tijoratni rivojlantirish va iqtisodiyot tarmoqlarini raqamlashtirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar korxonalar uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Xususan, elektron tijoratni huquqiy jihatdan tartibga solish, raqamli infratuzilmani rivojlantirish hamda iqtisodiyotning real sektorida raqamli texnologiyalarni keng joriy etish korxonalarning elektron savdo faoliyatini rivojlantirish uchun muhim shart-sharoitlarni shakllantirmoqda. Shu asosda korxonalarda elektron savdoni boshqarishning zamonaviy modelini shakllantirishda raqamli platformalardan kompleks foydalanish, savdo ma'lumotlarini real vaqt rejimida monitoring qilish, talabni prognozlash va mijozlar bilan munosabatlarni avtomatlashtirish maqsadga muvofiq. Ayniqsa, sun'iy intellekt va biznes-analitika vositalarini elektron savdo tizimlariga integratsiya qilish korxonalarning raqobatbardoshligini oshirish, savdo hajmini kengaytirish va bozor o'zgarishlariga tezkor moslashish imkonini beradi. Umuman olganda, axborot texnologiyalarini korxonalarning elektron savdo jarayonlariga chuqur integratsiya qilish raqamli transformatsiyaning muhim yo'nalishi bo'lib, korxonalarning iqtisodiy samaradorligi, innovatsion faolligi va bozordagi raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi. Shu sababli kelgusida korxonalarning elektron

¹ Manba: muallif ishlanmasi.

savdosini boshqarishda raqamli platformalar, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar va avtomatlashtirilgan tahliliy tizimlardan foydalanishni kengaytirish ustuvor vazifa sifatida qaralishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-son "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risidagi Farmoni. — URL: <https://lex.uz/docs/-5030957> (murojaat sanasi: 27.08.2026).
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 20-iyuldagi 392-son "Elektron tijorat ma'murchiligini takomillashtirish va uni yanada rivojlantirish uchun qulay sharoitlar yaratilganligi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasi Hukumatining ayrim qarorlariga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi qarori. — URL: <https://lex.uz/docs/-6122858> (murojaat sanasi: 27.08.2026).
3. Im D. U., Lee J. O. Mission-type Education Programs with Smart Device Facilitating LBS // *International Journal of Multimedia and Ubiquitous Engineering*. — 2013. — Vol. 8, No. 2. — P. 81–88.
4. European Investment Bank. *JESSICA for Smart and Sustainable Cities: Horizontal Study. Final Report*. — Luxembourg: European Investment Bank, 2012.
5. Hwang D. J., Yang H.-K., Kim H. *E-Learning in the Republic of Korea*. — Moscow: UNESCO Institute for Information Technologies in Education, 2010.
6. Jeong J.-S., Kim M., Yoo K.-H. A Content Oriented Smart Education System Based on Cloud Computing // *International Journal of Multimedia and Ubiquitous Engineering*. — 2013. — Vol. 8, No. 6. — P. 313–328. — DOI: 10.14257/ijmue.2013.8.6.31.
7. Россия на пути к Smart-обществу: монография / под ред. Н. В. Тихомировой, В. П. Тихомирова. — М.: IDO Press; Центр развития современных образовательных технологий, 2012. — 279 с.
8. Тихомиров В. П. Мир на пути к Smart Education: новые возможности для развития // *Открытое образование*. — 2011. — № 3. — С. 22–28.

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT

Ilmiy elektron jurnal

(MAXSUS SON)

Bosh muharriri: Mo'minov Baxodir Boltaevich

Bosh muharrir o'rinbosari: Nasimov Rashid

Muharrir: Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Musahhih: Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Dizayner: Egamberdiev Elyor

“Raqamli transformatsiya va sun'iy intellekt” jurnali 23.10.2020-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№1124 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

